

BESLUT OM OBLIGATORISK HÄLSOKONTROLL ENLIGT 16 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR SOM GÄLLER VID GRÄNSÖVERGÅNGARNA INOM REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I SÖDRA FINLANDS OMRÅDE

ÄRENDE

Beslut med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar om obligatorisk hälsokontroll för att förhindra spridning av den i 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar avsedda allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19 som orsakas av viruset SARS-CoV-2.

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO har 11.3.2020 klassificerat coronavirusepidemin som en pandemi. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) har 26.11.2021 publicerat ett pressmeddelande där institutet avråder från alla resor till länder i södra Afrika på grund av den nya virusvarianten. THL avråder enligt meddelandet från och med den 26 november 2021 från alla resor till Sydafrika, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho och Eswatini (tidigare Swaziland).

Utöver det här rekommenderar THL att alla som har vistats i ovan nämnda länder under de senaste två veckorna och återvänt till Finland genast tar ett coronatest så fort de anländer till Finland oberoende av om de är fullvaccinerade eller har covidsymtom eller inte. De ska dessutom undvika sociala kontakter och ta ett covidtest efter att de återvänt till Finland om de får ens lindriga symtom som tyder på covidinfektion. Om de får symtom bör de låta testa sig på nytt även om de gjort ett test i samband med inresan.

Orsaken till rekommendationerna är den nya virusvarianten B.1.1.529 som upptäckts i Sydafrika och Botswana. Man har upptäckt att den nya varianten har flera mutationer i coronavirusets spikeprotein och misstänks därför spridas effektivare än andra varianter.

Enligt pressmeddelandet har tills vidare inga observationer av den nya virusvarianten gjorts i Finland.

Enligt pressmeddelandet gjordes de första observationerna av den sydafrikanska virusvarianten i november i Sydafrika och Botswana samt i Hong Kong, där varianten konstaterades hos en resenär som reste från Sydafrika. Den nya varianten kan enligt pressmeddelandet vara kopplad till det ökande antalet fall i Sydafrika. Det görs som bäst fler undersökningar i Sydafrika, och THL informerar om resultaten så fort de får information om dem. I undersökningarna bedömer man även om mutationen kan kringgå det skydd som vaccinen ger.

Enligt pressmeddelandet identifieras varianten genom sekvensering, som man i Finland gör sampelbaserat samt exempelvis av de positiva proven av covidtest som tagits i samband med inresa i landet.

Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) har 27.11.2021 utfärdat ett styrningsbrev om åtgärder enligt lagen om smittsamma sjukdomar för de resenärer som har vistats i länder där spridning av virusvarianten B.1.1.529 har konstaterats.

Enligt styrningsbrevet har det i Sydafrika och Botswana upptäckts en ny virusvariant, B.1.1.529, med flera mutationer i arvmassan lokaliserade till strukturen hos virusets spikeprotein. På grund av mutationerna befarar man att viruset kan spridas effektivare än tidigare varianter och eventuellt leda till sjukdomsfall även bland personer som redan haft infektionen eller som är fullvaccinerade. Man vet inte ännu hurvida den nya virusvarianten orsakar allvarligare former av sjukdomen eller ökar dödlighetsrisken. Både EU och WHO:s expertgrupp (Technical Advisory Group on SARS-CoV-2 Virus Evolution TAG-BE) har på sina möten 26.11.2021 definierat virusvarianten B.1.1.529 som en oroväckande virusvariant (Variant of Concern).

EU-länderna har 26.11.2021 (EU Integrated Political Crises Response Arrangement IPCR COVID-19 High Level Round Table) med ett gemensamt beslut och baserat på rådets rekommendation (Council Recommendation 2020/912) beslutat att aktivera nödbromsmekanismen för hälsosäkerheten vid gränserna. EU-länderna måste omedelbart avbryta passagerartrafiken från Botswana, Eswatini, Lesotho, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe. Dessutom avråds från resor till dessa länder. I enlighet med EU-riktlinjerna ska medlemsländerna testa och sätta alla resenärer som anländer från dessa länder i karantän, oberoende av deras vaccinationsstatus, samt förebygga eventuell fortsatt smittspridning genom att sörja för en så effektiv smittspårning som möjligt.

Enligt brevet har flera EU-länder 26.11.2021 fattat beslut om att avbryta flygtrafiken till dessa länder och sätta passagerarna som anländer med flyg från dessa länder i en obligatorisk 14 dagar lång karantän. En del av länderna strävar också efter att komma i kontakt med alla

passagerare som har anlänt från dessa länder under de senaste 10–14 dyggen för testning och karantän.

I brevet konstateras det att THL 26.11.2021 har avrått från alla resor till Sydafrika, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho och Eswatini (tidigare Swaziland). Utrikesministeriet har uppdaterat sin reserekommendation utgående från THLs rekommendation. Enligt brevet är det sannolikt att virusvarianten B.1.1.529 också kommer att påträffas i andra länder. THL uppdaterar vid behov listan över de länder där virusvarianten sprids och från vilka anländande resenärer utgör ett hot mot hälsosäkerheten i Finland.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att den nya virusvarianten B.1.1.529 utgör en betydande risk för att befolkningens hälsa och välfärd ska äventyras, för att vaccinationsskyddet ska blir otillräckligt och att epidemiläget väsentligt ska försämrats. Eftersom närmare forskningsdata fortfarande saknas bör man i enlighet med försiktighetsprincipen bemöta det hot som virusvarianten utgör genom effektiva åtgärder med vilka man strävar efter att identifiera alla personer som kan vara infekterade med virusvarianten, förhindra eventuell fortsatt smittspridning och på så sätt förhindra spridning av den sjukdom som varianten orsakar. I enlighet med ministeriets ståndpunkt är det motiverat att omedelbart överväga att kräva att alla resenärer som under de senaste 14 dyggen har vistats i länder där spridning av virusvarianten har upptäckts ska delta i en obligatorisk hälsokontroll i enlighet med 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar oberoende av deras symptom eller vaccinationsstatus samt genom ett förfarande enligt 60 § i lagen sätta personerna i karantän tills det har säkerställts att personerna inte bär på smittan.

Social- och hälsovårdsministeriet hänvisar i sin styrning till 1, 6, 15 och 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Enligt social- och hälsovårdsministeriet kan beslutet om obligatorisk hälsokontroll också gälla personer som kan uppvisa de intyg som krävs enligt 16 a § i lagen om smittsamma sjukdomar.

I styrningsbrevet konstateras dessutom att kommunerna sörjer för att ordna hälsokontrollerna. Vad hälsokontrollen ska innehålla bestäms av den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utför hälsokontrollen. Kontrollen ska till exempel innehålla ett covid-19-test alltid när det är nödvändigt. Under hälsokontrollen bedömer den yrkesutbildade personen inom hälso- och sjukvården även behovet av andra åtgärder för att förebygga smittspridning, såsom karantänbeslut enligt 60 § och isoleringsbeslut enligt 63 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Beslut om karantän eller isolering fattas av den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar.

Enligt styrningsbrevet ska ett beslut om placering i karantän enligt 60 § i lagen om smittsamma sjukdomar som fattats av kommunens eller

sjukvårdsdistriktets läkare i tjänsteförhållande som ansvarar för smittsamma sjukdomar alltid användas när det är nödvändigt för att garantera befolkningens hälsosäkerhet på det sätt som avses i bestämmelsen.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att det i det rådande epidemiologiska läget är nödvändigt att de behöriga myndigheterna agerar proaktivt och utan dröjsmål och förbereder sig på att utöva sina befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar när det gäller beslut om obligatoriska hälsokontroller och karantän för att förhindra spridning av virusvarianten.

Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar regionförvaltningsverken att utan dröjsmål överväga och i enlighet med detta fatta beslut om obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar för alla personer som har fyllt 6 år (inkl. transport- och logistikpersonal) och som anländer till Finland från länder där spridning av virusvarianten B.1.1.529 enligt uppgifter från Institutet för hälsa och välfärd har konstaterats eller som vid ankomsten till Finland har vistats i sådana länder under de senaste 14 dyggen. Vid behov ska regionförvaltningsverket i enlighet med 15 § i lagen om smittsamma sjukdomar överväga och besluta om ordnande av hälsokontroller på inreseställen.

Ministeriet uppmanar kommunerna och samkommunerna samt deras läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar att säkerställa att hälsokontroller enligt lagen om smittsamma sjukdomar ordnas och att regionförvaltningsverkets eventuella beslut som fattats med stöd av 15 och 16 § verkställs på det sätt som beskrivs ovan i fråga om dem som anländer till Finland. De läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar ska i enlighet med 60 och 63 § utreda och överväga att sätta dem i karantän eller isolering, genom att allvarligt beakta den kunskapsbas och riskbedömning som beskrivs i bakgrunden ovan, försiktighetsprincipen, skyldigheten enligt 6 § i lagen om smittsamma sjukdomar att vidta åtgärder samt Institutet för hälsa och välfärds aktuella expertbedömning av hur farlig virusvarianten är.

Ett beslut om placering i karantän enligt 60 § i lagen om smittsamma sjukdomar som fattats av kommunens eller sjukvårdsdistriktets läkare i tjänsteförhållande som ansvarar för smittsamma sjukdomar ska alltid användas när det för att garantera befolkningens hälsosäkerhet är motiverat på det sätt som avses i bestämmelsen.

Enligt styrbrevet ska nödvändigheten av obligatoriska hälsokontroller och eventuella undersökningar som hänför sig till dem bedömas också med tanke på barnets bästa med beaktande av att barnets bästa också innebär en skyldighet att aktivt skydda dem. Finland är bundet av många internationella avtal som gäller barn och som ska beaktas i allt beslutsfattande, till exempel när obligatoriska hälsokontroller riktas och

genomförs. För närvarande är incidensen av covid-19 klart högre än tidigare även bland personer under 12 år. Finland har ännu inte fattat beslut om att inleda coronavaccinering av personer under 12 år. Detta ska bedömas vid bedömningen av barnets bästa.

Enligt uppgifter från **Institutet för hälsa och välfärd** 27.11.2021 anser institutet på basis av den aktuella epidemiologiska informationen och med beaktande av försiktighetsprincipen att en persons vistelse i följande länder kan leda till att personen utsätts för den nya virusvarianten B.1.1.529 (omikron): Sydafrika, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho, Eswatini (Swaziland), Moçambique och Malawi.

Institutet för hälsa och välfärd har 27.11.2021 publicerat webbsidan "Den nya coronavirusvarianten av särskild betydelse omikron (B.1.1.529)" <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/smitta-och-skydd-coronaviruset/coronavirusvarianter/den-nya-coronavirusvarianten-av-sarskild-betydelse-omikron-b.1.1.529-> där institutet kommer att uppdatera en förteckning över de länder i vilka det finns risk för att personer som vistas där utsätts för den nya virusvarianten omikron.

Statsrådet fattade på sitt allmänna sammanträde 28.11.2021 beslut om ändring av beslutet om begränsning av trafiken vid gränsövergångsställena (SM/2021/111). Enligt beslutet så ska inresa i Finland genom att visa upp ett intyg över en godkänd vaccinationsserie mot covid-19 inte gälla personer som under de senaste 14 dyggen har vistats i Botswana, Eswatini, Lesotho, Moçambique, Namibia, Sydafrika eller Zimbabwe. Beslutet begränsar dock inte finska medborgares eller i Finland varaktigt bosatta utlänningars rätt att återvända till Finland. Medborgare i EU- och Schengenstaterna och personer som är bosatta

i en EU- eller Schengenstat får anlända till Finland om de har intyg över högst sex månader tidigare genomgången covid-19-infektion. Beslutet trädde i kraft 28.11.2021 klockan 15.00.

Social- och hälsovårdsministeriet har 1.12.2021 (VN/31072/2021) korrigerat styrningsbrevet som utfärdades 27.11.2021. Enligt korrigeringen kan det bestämmas att förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter inte behöver delta i hälsokontroller. Dessa personer inom transport- och logistiksektorn bör dock ges möjlighet att delta i ett covidtest om de så önskar och om de har symtom som tyder på covid-19 eller om det annars finns anledning att misstänka coronavirussmitta.

Social- och hälsovårdsministeriet har 16.12.2021 (VN/31072/2021) kompletterat sina anvisningar som gavs 27.11.2021 och rättades

1.12.2021. Enligt kompletteringen har Institutet för hälsa och välfärd i sitt utlåtande den 13 december 2021 till social- och hälsovårdsministeriet konstaterat att virusvarianten omikron för närvarande har spridits förutom i de ovannämnda länderna också i synnerhet i Nigeria, Storbritannien, Norge och Danmark. Storbritannien och Danmark har på grund av den höga testnings- och sekvenseringskapaciteten goda förutsättningar att upptäcka varianten. Enstaka eller flera smittfall som orsakats av virusvarianten omikron har dock påträffats runt om i världen.

Enligt kompletteringen kommer det hela tiden mer information om egenskaperna hos virusvarianten omikron. På basis av laboratorieundersökningar och en preliminär registerbaserad analys som nyligen utfördes i Storbritannien har det visat sig att omikron sannolikt kan orsaka sjukdom också hos personer som fått två vaccindoser. Den tredje vaccindosen verkar klart minska smittrisken, men informationen om detta är fortfarande bristfällig. Däremot finns det ännu inte tillräckligt med data om omikronvariantens förmåga att orsaka en allvarlig sjukdomsform hos vaccinerade respektive ovaccinerade.

Social- och hälsovårdsministeriet anser i sin komplettering att den nya coronavirusvarianten omikron utgör ett betydande hot mot befolkningens hälsa och välfärd, mot att vaccinationsskyddet ska bli otillräckligt och att epidemiläget ska försämrats avsevärt. Eftersom närmare forskningsdata fortfarande saknas bör man i enlighet med försiktighetsprincipen bemöta det hot som virusvarianten utgör genom effektiva åtgärder med vilka man strävar efter att identifiera alla personer som kan vara infekterade med virusvarianten, förhindra eventuell fortsatt smittspridning och på så sätt förhindra spridning av den sjukdom som varianten orsakar. Det är motiverat att fortsättningsvis överväga att alla resenärer som under de senaste 14 dygnen har vistats i länder där den aktuella virusvarianten har spridits ska åläggas en obligatorisk hälsokontroll i enlighet med 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar oberoende av symtom och vaccinationsstatus samt försättas i karantän i ett förfarande enligt 60 § tills det har säkerställts att personen i fråga inte har smittats.

Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar i sin komplettering regionförvaltningsverken, kommunerna och sjukvårdsdistrikten att beakta ovannämnda utlåtande från Institutet för hälsa och välfärd, där institutet konstaterar att omikronvarianten sprids också i Nigeria, Storbritannien, Norge och Danmark.

Social- och hälsovårdsministeriet anser enligt kompletteringen att det i det rådande epidemiläget är nödvändigt att de behöriga myndigheterna agerar proaktivt och utan dröjsmål samt enligt prövning utövar sina befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar när det gäller förordnande om obligatoriska hälsokontroller och vid behov karantän för att förhindra spridning av virusvarianten.

Utöver de länder som nämns i styrningsbrevet av den 1 december 2021 ska enligt kompletteringen även personer som vistats i Norge, Danmark, Storbritannien och Nigeria enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning omfattas av obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Man bör sträva efter att ordna obligatoriska hälsokontroller för resenärer som kommer från dessa länder om de lokala resurserna tillåter det, dock så att en obligatorisk hälsokontroll inte behövs om dessa personer kan visa upp ett negativt test som gjorts högst 48 timmar innan ankomsten till Finland.

I fråga om obligatoriska hälsokontroller konstaterar social- och hälsovårdsministeriet i kompletteringen att de begränsningar som anges i styrningsbrevet av den 1 december 2021 fortfarande är ändamålsenliga och att de grupper som nämns där kan lämnas utanför kontrollerna, till exempel personal inom transport- och logistikbranschen. Utanför hälsokontrollerna kan dessutom fram till den 31 december 2021 lämnas personer som är födda 2005 eller senare eller från och med den 1 januari 2022 personer som är födda 2006 eller senare.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med detta beslut. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av denna anledning har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Förordnande

Regionförvaltningsverket förordnar med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar att alla personer som under de senaste 14 dyggen har vistats i länder där man har upptäckt spridning av virusvarianten B.1.1.529 (omikron) och som anländer till Finland via gränsövergångarna inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands område ska delta i den hälsokontroll som hälsovårdsmyndigheterna ordnar i syfte att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19.

Institutet för hälsa och välfärd har en webbsida där de uppdaterar en förteckning över de länder i vilka spridning av viruset B.1.1.529 (omikron) har upptäckts.

Avgränsning av förordnandet

Förordnandet gäller inte personer som kan visa upp ett tillförlitligt intyg på ett negativt resultat av ett covidtest som tagits högst 48

timmar före inresan till Finland. Intyget kan anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens namn och födelsedatum, om använd diagnostisk metod och provtagningstidpunkt och om det laboratorium, den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget.

Under tiden 18.12.2021–31.12.2021 gäller förordnandet inte barn som är födda år 2005 eller senare.

Under tiden 1.1.2022–31.1.2022 gäller förordnandet inte barn som är födda år 2006 eller senare.

Förordnandet gäller inte heller transport- och logistikpersonal i deras arbetsuppgifter eller när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter.

Giltighetstid

Förordnandet är i kraft 18.12.2021–31.1.2022.

Upphävande av förordnandet 1.12.2021

Det här beslutet upphäver under perioden 18.12.2021-31.12.2021 det beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar (ESAVI/42009/2021) som Regionförvaltningsverket Södra Finland meddelade 1.12.2021.

Motivering

Tillämpade bestämmelser

Enligt 7 § i grundlagen (731/1999) har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet.

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade.

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

Enligt 6 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska de statliga myndigheter och sakkunniginrättningar som avses i denna lag samt kommunerna och samkommunerna systematiskt bekämpa smittsamma sjukdomar och förbereda sig på störningar inom hälso- och sjukvården. De ska inom sitt verksamhetsområde vidta omedelbara åtgärder efter att ha fått vetskap om förekomsten av eller risken för en smittsam sjukdom som kräver bekämpningsåtgärder.

Enligt 8 § i lagen om smittsamma sjukdomar samordnar och övervakar regionförvaltningsverket bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område. Regionförvaltningsverket övervakar att samkommunerna för sjukvårdsdistrikten har regional beredskap för störningar inom hälso- och sjukvården. Regionförvaltningsverket övervakar att bekämpningsarbetet genomförs enligt bestämmelserna samt att de nationella planerna och social- och hälsovårdsministeriets beslut verkställs. Vid regionförvaltningsverket ska det finnas en läkare som står i tjänsteförhållande till regionförvaltningsverket och ansvarar för smittsamma sjukdomar.

Samkommunen för sjukvårdsdistriktet styr och stöder kommunerna och verksamhetsenheterna inom socialvården och hälso- och sjukvården med sin medicinska sakkunskap inom bekämpning av smittsamma sjukdomar, utvecklar regionalt diagnostiken och behandlingen av smittsamma sjukdomar och utreder epidemier tillsammans med kommunerna. Sjukvårdsdistriktet förbereder bekämpning av och vård och behandling vid exceptionella epidemier samt har hand om utvecklingen av bekämpningen av vårdrelaterade infektioner vid verksamhetsenheterna inom socialvården och hälso- och sjukvården i sitt område. I samkommunen för sjukvårdsdistriktet ska det finnas en läkare som står i tjänsteförhållande till samkommunen och ansvarar för smittsamma sjukdomar.

Regionförvaltningsverket och samkommunerna för sjukvårdsdistrikten inom dess verksamhetsområde ska samarbeta för att bekämpa smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverket ska fatta de administrativa beslut som föreskrivs i denna lag genom att utnyttja den sakkunskap som finns i samkommunen för sjukvårdsdistriktet, i specialupptagningsområdet och vid Institutet för hälsa och välfärd. Den regionala beredskapen och beredskapsplaneringen för bekämpning av smittsamma sjukdomar ska genomföras så som föreskrivs i 38 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) med beaktande också av verksamheten inom företagshälsovården och den privata hälso- och sjukvården.

Enligt 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunerna inom sina områden organisera bekämpningen av smittsamma sjukdomar enligt denna lag som en del av folkhälsoarbetet på det sätt som föreskrivs i folkhälsolagen (66/1972), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och i denna lag. I kommunen ska det finnas en läkare som står i tjänsteförhållande till kommunen och ansvarar för smittsamma sjukdomar. Den läkare som vid hälsovårdscentralen ansvarar för smittsamma sjukdomar ska utreda arten och utbredningen av en misstänkt eller konstaterad smittsam sjukdom samt vidta behövliga åtgärder för att förhindra att sjukdomen sprids. Bekämpande av smittsamma sjukdomar omfattar i denna lag förebyggande, tidigt konstaterande och uppföljning av smittsamma sjukdomar, behövliga åtgärder för utredning eller bekämpning av epidemier samt undersökning, vård och medicinsk rehabilitering av den som insjuknat

eller misstänks ha insjuknat i en smittsam sjukdom samt bekämpning av vårdrelaterade infektioner. Närmare bestämmelser om kommunernas tjänster för att förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 14 § i samma lag ska kommunen anordna allmänna vaccinationer och hälsokontroller för att förebygga smittsamma sjukdomar. Det är frivilligt att delta i vaccinationer eller hälsokontroller.

Enligt 15 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan regionförvaltningsverket förordna om hälsokontroll av personer som vistas på någon ort inom dess verksamhetsområde eller på vissa arbetsplatser, i vissa inrättningar, i färdmedel eller på liknande ställen, om undersökningen behövs för att förhindra att en allmänfarlig smittsam sjukdom sprids. Det är frivilligt att delta i hälsokontrollen.

Hälsokontrollen görs av läkare eller under läkares uppsikt av någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med lämplig utbildning. Som en del av kontrollen kan nödvändiga prover tas och andra undersökningar utföras som inte medför betydande olägenhet för den som undersöks.

Enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan regionförvaltningsverket besluta att det är obligatoriskt att delta i hälsokontroller som avses i 14 och 15 §, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. Beslutet kan riktas till en enskild person eller till flera personer.

Den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar kan fatta beslut om obligatorisk hälsokontroll av en enskild person, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Lagen om smittsamma sjukdomar, paragraf 16 a – g innehåller bestämmelser om åtgärder som rör resor; covid-19-test vid ankomst till Finland, undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test, covid-19-test efter ankomst till landet, upplysningsskyldighet, undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur och tillförlitligt intyg som gäller covid-19.

I 22 § i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att den som har insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig eller övervakningspliktig smittsam sjukdom och den som har utsatts eller med fog misstänks ha utsatts för smitta av en sådan sjukdom ska för den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utreder saken uppge sitt namn, sitt födelsedatum eller sin personbeteckning, sina kontaktuppgifter, sin hemkommun och eventuell annan vistelseort samt andra nödvändiga uppgifter som behövs för att förhindra spridningen av

den smittsamma sjukdomen. Den som insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig eller övervakningspliktig smittsam sjukdom ska, för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids, för den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utreder saken uppge sin uppfattning om hur, när och var han eller hon har smittats samt namnen på de personer som eventuellt kan ha varit smittkälla eller kan ha blivit smittade.

I 60 § i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att om det finns en uppenbar risk för att en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom ska spridas och sjukdomsspridningen inte kan förhindras på något annat sätt, kan den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare i tjänsteförhållande som i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar besluta att en person ska hållas i karantän i högst en månad. Beslut om karantän kan meddelas den som konstaterats eller med fog misstänks ha utsatts för en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. Den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare i tjänsteförhållande som i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar kan fatta beslut om karantän också oberoende av den persons vilja som avses i 1 mom.

Enligt 63 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar besluta att den som insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig smittsam sjukdom eller i en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom ska hållas isolerad i högst två månader, om risken för att sjukdomen ska spridas är uppenbar och sjukdomsspridning inte kan förhindras med hjälp av andra åtgärder. Den läkare som meddelat beslutet ska ge den som ska isoleras och den personal som ska vårda honom eller henne nödvändiga anvisningar för hur smittspridning kan förebyggas. Den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar kan besluta om isolering också oberoende av den persons vilja som avses i 1 mom.

I 88 § i lagen om smittsamma sjukdomar hänvisas till 44 kapitlet 2 § i strafflagen (39/1889) som innehåller bestämmelser om straff för hälsoskyddsförseelse. Enligt bestämmelsen i strafflagen ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot den skyldighet som påförts enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar dömas till böter eller fängelse i högst tre månader för hälsoskyddsförseelse.

I 89 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att om Institutet för hälsa och välfärd, regionförvaltningsverket, det

kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar, den läkare som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare som i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar konstaterar att spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom inte kan förhindras på något annat sätt ska polisen, räddningsmyndigheten, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet eller Tullen på begäran av någon av dem lämna handräckning. En förutsättning för handräckningen är att den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som ska skötas av den myndighet som lämnar handräckning.

I 2 momentet bestäms det att utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet och Tullen rätt att för utförande av handräckningsuppdrag 1) stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 12 § i tullagen (304/2016), 2) behandla hälsouppgifter som är nödvändiga för handräckningsuppdraget med iakttagande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) samt lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Slutsatser

Ur ett samhällsligt perspektiv är det viktigt att förebygga spridningen av den smittsamma sjukdomen covid-19 för att medborgarnas grundläggande rätt till liv och trygghet ska kunna säkras. När det gäller att förebygga spridningen av covid-19-smitta är centrala metoder att identifiera smittkällor och dem som har exponerats för smitta samt att förhindra fortsatt smittspridning.

I Sydafrika och Botswana har det upptäckts en ny virusvariant, B.1.1.529, med flera mutationer i arvmassan lokaliserade till strukturen hos virusets spikeprotein. På grund av mutationerna befarar man att viruset kan spridas effektivare än tidigare varianter och eventuellt leda till sjukdomsfall även bland personer som redan haft infektionen eller som är fullvaccinerade. EU-länderna har 26.11.2021 beslutat att aktivera nödbromsmekanismen för hälsosäkerheten vid gränserna, vilket innebär att EU-länderna omedelbart måste avbryta passagerartrafiken från Botswana, Eswatini, Lesotho, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe. I enlighet med EU-riktlinjerna ska medlemsländerna testa

och sätta alla resenärer som anländer från dessa länder i karantän, oberoende av deras vaccinationsstatus, samt förebygga eventuell fortsatt smittspridning genom att sörja för en så effektiv smittspårning som möjligt.

Enligt uppgifter från Institutet för hälsa och välfärd 27.11.2021 anser institutet på basis av den aktuella epidemiologiska informationen och med beaktande av försiktighetsprincipen att en persons vistelse i följande länder kan leda till att personen utsätts för den nya virusvarianten B1.1.529 (omikron): Sydafrika, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho, Eswatini (Swaziland), Moçambique och Malawi.

Institutet för hälsa och välfärd har en webbsida (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/smitta-och-skydd-coronaviruset/coronavirusvarianter/den-nya-coronavirusvarianten-av-sarskild-betydelse-omikron-b.1.1.529->) där institutet uppdaterar en förteckning över de länder i vilka det finns risk för att personer som vistas där utsätts för den nya virusvarianten B1.1.529 omikron.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att den nya virusvarianten B.1.1.529 utgör en betydande risk för att befolkningens hälsa och välfärd ska äventyras, för att vaccinationsskyddet ska blir otillräckligt och att epidemiläget väsentligt ska försämrats. Eftersom närmare forskningsdata fortfarande saknas bör man i enlighet med försiktighetsprincipen bemöta det hot som virusvarianten utgör genom effektiva åtgärder med vilka man strävar efter att identifiera alla personer som kan vara infekterade med virusvarianten, förhindra eventuell fortsatt smittspridning och på så sätt förhindra spridning av den sjukdom som varianten orsakar. I enlighet med ministeriets ståndpunkt är det motiverat att omedelbart överväga att kräva att alla resenärer som under de senaste 14 dyggen har vistats i länder där spridning av virusvarianten har upptäckts ska delta i en obligatorisk hälsokontroll i enlighet med 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar oberoende av deras symptom eller vaccinationsstatus.

Enligt social- och hälsovårdsministeriet kan beslutet om obligatorisk hälsokontroll också gälla personer som kan uppvisa de intyg som krävs enligt 16 a § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Social- och hälsovårdsministeriet har 1.12.2021 korrigerat sitt styrningsbrev på så sätt att det kan bestämmas att förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter inte behöver delta i obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Dessa personer inom transport- och logistiksektorn bör dock ges möjlighet att delta i ett covidtest om de

så önskar och om de har symtom som tyder på covid-19 eller om det annars finns anledning att misstänka coronavirussmitta.

Utöver de länder som nämns i styrningsbrevet av den 1 december 2021 ska enligt social- och hälsovårdsministeriets styrbrev 16.12.2021 även personer som vistats i Norge, Danmark, Storbritannien och Nigeria enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning omfattas av obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Man bör sträva efter att ordna obligatoriska hälsokontroller för resenärer som kommer från dessa länder om de lokala resurserna tillåter det, dock så att en obligatorisk hälsokontroll inte behövs om dessa personer kan visa upp ett intyg på ett negativt förhandstest som tagits högst 48 timmar före ankomsten till Finland.

I fråga om obligatoriska hälsokontroller konstaterar social- och hälsovårdsministeriet att de begränsningar som anges i styrningsbrevet av den 1 december 2021 fortfarande är ändamålsenliga och att de grupper som nämns där kan lämnas utanför kontrollerna, till exempel personal inom transport- och logistikbranschen. Utanför hälsokontrollerna kan dessutom fram till den 31 december 2021 lämnas personer som är födda 2005 eller senare eller från , och med den 1 januari 2022 personer som är födda 2006 eller senare.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland anser att inresebestämmelserna enligt 16 a – g § i lagen om smittsamma sjukdomar i och med upptäckten av den nya virusvarianten inte ensamma är tillräckliga och att ett beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar på basis av en helhetsbedömning är nödvändigt i den här omfattningen vid gränsövergångarna inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands område.

I enlighet med det som ovan i det här beslutet framförts under punkten *förordnande* bestämmer regionförvaltningsverket med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar att alla personer som under de senaste 14 dyggen har vistats i länder där man har upptäckt spridning av virusvarianten B.1.1.529 (omikron) och som anländer till Finland via gränsövergångarna inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands område ska delta i den hälsokontroll som hälsovårdsmyndigheterna ordnar i syfte att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19.

Institutet för hälsa och välfärd har en webbsida där de uppdaterar en förteckning över de länder i vilka spridning av viruset B.1.1.529 (omikron) har upptäckts.

Förordnandet gäller inte personer som kan visa upp ett tillförlitligt intyg på ett negativt resultat av ett covidtest som tagits högst 48 timmar före inresan till Finland. Intyget kan anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens namn och födelsedatum, om använd diagnostisk metod och provtagningstidpunkt och om det laboratorium,

den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget. Det här motsvarar ett tillförlitligt testintyg enligt 16 g 2 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar.

Under tiden 18.12.2021–31.12.2021 gäller förordnandet inte barn som är födda år 2005 eller senare.

Under tiden 1.1.2022–31.1.2022 gäller förordnandet inte barn som är födda år 2006 eller senare.

Förordnandet gäller inte heller transport- och logistikpersonal i deras arbetsuppgifter eller när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter.

Förordnandet är i kraft 18.12.2021–31.1.2022. Regionförvaltningsverket har bedömt att det på grund av det allvarliga läget är skäl att införa förordnandet snabbt.

Det här beslutet upphäver under perioden 18.12.2021-31.12.2021 det beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar (ESAVI/42009/2021) som Regionförvaltningsverket Södra Finland meddelade 1.12.2021.

Om en person som med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar har förordnats delta i hälsokontroll, men inte iakttar denna skyldighet kan den läkare i kommunen eller sjukvårdsdistriktet som ansvarar för smittsamma sjukdomar begära handräckning med stöd av 89 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Regionförvaltningsverket konstaterar vidare att om en person vägrar delta i en obligatorisk hälsokontroll enligt detta beslut kan bestämmelserna i 44 kapitlet 2 § i strafflagen bli tillämpliga. Enligt 44 kapitlet 2 § i strafflagen ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot den obligatoriska hälsokontrollen enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar dömas till böter eller fängelse i högst tre månader för hälsoskyddsförseelse, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Grundlagen (731/1999) 7, 10, 22 §

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 6, 8, 9, 14, 15, 16, 16 a – g §, 22, 60, 63, 88 och 89 §

Strafflagen (39/1889) 44 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får det här beslutet överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol. En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Detta beslut verkställs omedelbart med stöd av 91 § i lagen om smittsamma sjukdomar trots eventuellt överklagande.

YTTERLIGARE INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av överinspektör Meiju Heikkinen, tfn 0295 016 000 (växeln).

ställföreträdande direktör,
chef

Riku-Matti Lehikoinen

överinspektör

Meiju Heikkinen

BILAGOR

Bilaga 1, Kommunerna inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgIFT

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av det här beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende hos Regionförvaltningsverket i Södra Finland till och med den 31 januari 2022. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommuner och samkommuner inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde

Sjukvårdsdistrikten inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde, som ombes informera kommunernas läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar om beslutet

Polisinrättningarna inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde

Räddningsverken inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde

Gränsbevakningsväsendets stab som ombes informera gränsövergångsställena i Södra Finland om beslutet

Tullen

Helsingfors Hamn Ab

Lappeenranta Airport

Finavia Abp

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Statsrådets kanslis kommunikationsavdelning

Avgiftsfritt